

RECHTSTREEKSCH STEUN DOOR ARTILLERIE

DOOR MR. R. N. DE RUYTER VAN STEVENINCK,
Majoor der Artillerie.

Met het onderstaande beoogen wij meer in het bijzonder het steunen van infanterie door artillerie van technische zijde te beschouwen, al zal het uiteraard hier en daar noodig zijn ook de tactiek in het geding te brengen.

Het opschrift zou meer kunnen doen vermoeden; een titel moet nu eenmaal kort zijn en geeft daardoor wel eens een verkeerd beeld. De inleiding van de vorige alinea zal naar wij hopen voorkomen, dat de lezer eerst aan het einde dezer verhandeling tot het inzicht komt dat hij door den titel misleid is.

De uitdrukking „*rechtstreeksche steun*” is niet zeer gelukkig gekozen, al zal het moeilijk vallen er een betere voor in de plaats te geven zonder tot een al te langdradige omschrijving te geraken. Het woord „*rechtstreeksch*” wekt illusies die in de werkelijkheid niet verwezenlijkt worden, illusies van iets, dat men vlak bij de hand heeft en terstond naar eigen behoefte in kan zetten.

Maar degen voor wien die steun toch in de eerste plaats bestemd is, de infanterist in voorste lijn, beschikt niet zelf over de artillerie, die het etiket „*voor rechtstreekschen steun*” draagt. De bevoegdheid daartoe berust bij een betrekkelijk hoogen, meer achterwaarts geplaatsten infanteriecommandant, in het algemeen den regimentscommandant, bij uitzondering — tijdens den naderingsmarsch — den bataljonscommandant. En het steunende wapen staat veelal verscheidene kilometers achter de lijn van hen, die de behoefte aan steun aan den lijve voelen. Dit alles is — wij komen er aan het slot dezer verhandeling op terug — naar onze meening tactisch volkomen juist, maar dit verhindert niet dat de man die, vlak tegenover den vijand gelegen, de klappen krijgt en zich zelf niet terstond met artilleriehulp daartegen verweren kan, zich wat de rechtstreekschheid van den steun betreft wel eens bekocht zal voelen.

De Gevechtshandleiding geeft aan, dat de samenwerking tusschen de infanterie en de haar rechtstreeks steunende artillerie op drie wijzen tot stand kan komen:

1. door een te voren opgemaakt plan;
2. door verzoeken om vuursteun van de infanteriecommandanten;
3. op initiatief van de artilleriecommandanten.

Initiatief bezitten is een loffelijke eigenschap, maar het op eigen initiatief brengen van artilleriesteun op korten afstand voor de eigen infanterie (Gev. Handl. pt. 207 en 490 j^o 419) is een gevaarlijk bedrijf, althans in de terreinen die 90% van ons land vormen. De groote moeilijkheid is de zeer geringe over-

zichtelijkheid van ons landschapstype, waardoor de betrokken artilleriecommandant — die noodzakelijkerwijze vrij ver achter de voorste lijn is opgesteld — slechts uiterst zelden troepenbewegingen in het voorterrein zal waarnemen en indien hij iets ziet, niet voldoende zeker zal zijn, dat dat wat hij voor zich heeft de vijand en niet de eigen partij is. Het initiatief zal zich dus in het gunstigste geval beperken tot het treffen van de noodige voorbereidingen om het vuur, zoodra de infanterie er om vraagt, terstond te kunnen doen losbarsten. Eigenlijk is men dan echter weer van de 3e in de 2e categorie terecht gekomen.

Er blijven dus practisch vermoedelijk slechts twee van de drie soorten over, n.l. de vuren die te voren zijn afgesproken ¹⁾, en de vuren welke door de infanterie ad hoc worden gevraagd.

Wij zullen straks meer in bijzonderheden nagaan hoe de vuren tot rechtstreekschen steun in de verschillende tactische gevallen tot stand komen. Het is echter van belang vooraf twee beginselen waartegen veel gezondigd wordt en waaromtrent men dus blijkbaar niet steeds over voldoende inzicht beschikt, scherp naar voren te brengen.

Het eerste beginsel luidt: de infanteriecommandant heeft tot taak de plaats waar de vuren der hem steunende artillerie moeten komen volledig en nauwkeurig op te geven.

Het is dus niet voldoende dat vermeld wordt „infanterie in de oostrand van A-dorp”, want de vuurleider, indien hij al den rand van A-dorp ziet, zal te ver af zijn geplaatst om 's vijands opstellingen daarin te onderkennen en weet dus niet over welke breedte en diepte die er in voorkomen. Misschien weet ook de infanteriecommandant dit niet volledig, maar hij is althans door zijn organen zoo goed mogelijk ingelicht en hij behoort de verantwoordelijkheid te dragen dat het vuur voldoende breed en diep is om de verlangde uitwerking teweeg te brengen. De steeds bestaande ongewissheden behoort hij in zijn opgave te verdisconteeren; de artillerist kan dit nu eenmaal niet beoordeelen.

Bij sommigen bestaat de opvatting dat de doelopgave der infanterie slechts het karakter heeft van een oriëntteering van het oog van den artillerist, die dan met behulp van deze aanwijzing het doel in het terrein zou moeten opsporen. In dezen gedachtengang, dien wij meermalen bij schietoefeningen te Oldebroek ontmoetten, behoeft de doelopgave slechts ongeveer de plaats te vermelden. Wij kunnen hiertegen niet ernstig genoeg waarschuwen; in de oorlogspractijk waarbij geen hulpleiders of doelenluitnants aanwezig zijn

¹⁾ De Gev. Handl. spreekt in pt. 207 en in pt. 419 van een plan en behandelt in 212 en 429 het vuurplan. Nu zijn de woorden plan en vuurplan geenszins identiek hetgeen niet verhindert dat ze in de practijk dikwijls door elkaar voor hetzelfde begrip worden gebezigd; in hoeverre de Gevechtshandleiding zelf verschil tusschen beiden bedoelt is niet duidelijk uit te maken. Vermoedelijk is het woord vuurplan afkomstig van het Fransche „plan de tir”, d.i. een soort vuurkaart.

De bij de Nederlandsche artillerie toegepaste vuurplannen voor den *aanval* staan inderdaad dicht bij het begrip plan, ze vormen a.h.w. een programma — dikwijls van minuut tot minuut nauwkeurig — van wat men denkt te gaan doen. Onze vuurplannen voor de *verdediging* verdienen de benaming plan echter geenszins; zij vormen niet veel meer dan een uitgewerkte lijst van vuren die men voorbereidt omdat ze wellicht nodig zullen blijken. Van 's vijands gedragingen zal afhangen of ze inderdaad — en zoo ja, in welke volgorde — zullen worden afgegeven; anders dan bij den *aanval* het geval kan zijn, zijn nog aanwijzingen omtrent de vuuropening noodig.

om eventueele misverstanden op te heffen, zal de vuurleider een doel dat zich ook maar eenigszins in het terrein dekt niet terug kunnen vinden ¹⁾).

In beginsel behoort de plaatsopgave der infanterie zoodanig te zijn dat de coördinaten daarvan volkomen vaststaan; daarvoor is noodig of vermelding der coördinaten zelf of zoodanige vastknooping aan punten waarvan de coördinaten bekend zijn, dat de plaats op het planchet van den artillerist is in te schetsen. I.R. II A pt. 46 geeft hiervoor verschillende oplossingen ²⁾).

Er zijn terreinen, b.v. duinen, waarin het den infanterist bezwaarlijk zal vallen de juiste plaats van de punten waar hij 's vijands opstellingen heeft geconstateerd, aan te geven. In dit geval kan het onder vuur te nemen terreindeel wellicht in het terrein zelf met de hand aangewezen worden; de artillerist kan er dan althans op inschieten en dus — hoewel met belangrijk tijdverlies — het gewenschte uitwerkingsvuur afgeven. Het spreekt vanzelf dat in gevallen als deze schriftelijke of telefonische aanduiding aan een verder achterwaarts opgestelden artillerist niet de minste kans biedt dat de wensch van den infanterist door den vuurleider wordt begrepen.

Een andere oplossing is dat men ook hier de bestaande ongewisheid — nu niet van het doel in het terrein, maar van het betrokken terreindeel in de kaart! — weder verdisconteert door de coördinaten van de grenzen van de onder vuur te nemen strook ruim op te geven.

Het tweede beginsel luidt: de artillerist moet zooveel mogelijk bij dag en bij nacht gereed zijn om zonder speciaal inschieten uitwerkingsvuur op een door coördinaten aangegeven terreinstrook te brengen. Alleen den eersten tijd na het innemen van een niet voorbereide stelling zal de artillerie niet aan dezen eisch kunnen voldoen.

Men leze hieruit vooral niet, dat de artillerie niet in zou schieten en uitsluitend kaartvuur af zou geven. De bedoeling is, dat de artillerie zooveel mogelijk haar gegevens vooruit bepaalt, door in alle daarvoor in aanmerking komende zônes volgens een vastgesteld plan gegevens te schieten. Het op verzoek afgegeven vuur is dan niet anders dan een — na inschieten op een hulpdoel — op een doel overgebracht uitwerkingsvuur. Als hulpdoelen fungeeren verschillende terreinvoorwerpen waarvan de plaats in coördinaten vaststaat, of in zeer bedekt terrein en des nachts min of meer vrij gekozen coördinaten in de lucht (in den geest van het schieten met lichtmeetdienst in tijdvuur).

Voor degenen die hiertegen bezwaren hebben omdat zij zoo graag op het doel zelf inschieten, moge opgemerkt worden dat de artillerist — behalve op het panorama en in Oldebroek — practisch nooit op een doel zal inschieten, omdat hij nu eenmaal geen doelen zal zien. Realiseert men zich wel voldoende dat ook het inschieten op „infanterie in terreinrand 60 % links van de kerk . . .” in wezen een inschieten op een hulpdoel is? Immers men schiet niet in op de infanterie zelve maar op den terreinrand, terwijl men niet eens nauwkeurig zal weten hoe de infanterie precies t.o.v. dien rand is gelegen. Verliest men bij onze schiet- en panoramaoefeningen ook niet te dikwijls uit het oog dat

¹⁾ I.R. II pt. 405 spreekt terecht van het vragen van vuur op *terreindeelen*, het spreekt niet van vuur op *doelen*.

²⁾ Men realiseere zich dat punt 46, evenals trouwens pt. 45, slechts betrekking heeft op aanvragen van den infanteriecommandant aan den artilleriecommandant die hem rechtstreeks steunt; deze punten slaan niet op berichten van lagere in fanteriecommandanten aan hoogere.

de infanterie principieel in diepteopstelling vecht en dat men hoogstens slechts een deel van 's vijands opstellingen kan vaststellen?

Wij kunnen thans de voornaamste gevallen de revue laten passeeren.

In de **verdediging** is de rechtstreeksche steun het best verzekerd.

De plaatsen der *voorbereide vuren* worden door den infanteriecommandant vastgesteld (Gev. Handl. 211), de lagere commandanten kennen deze plaatsen; de uitkijkdienst is zoodanig georganiseerd dat deze plaatsen zoodra daar aanleiding toe is voortdurend worden waargenomen.

De artillerie heeft alle voorbereidingen getroffen, van ieder vuur is aangegeekend van welk punt het kan worden waargenomen; bij 's vijands nadering worden schietgegevens bepaald.

De verbindingen zoowel in de infanterie als tusschen haar en de artillerie, telefonische zoowel als optische, zijn zoo goed mogelijk georganiseerd.

Het verschijnen van den vijand op de plaats van een dezer vuren wordt tijdig gesignaleerd; op verzoek van den bevoegden commandant (afsluitingsvuur voor de vps den commandant van het betrokken compagniesvak; stormvuur den compagniescommandant in de hws; overigens den regimentscommandant) opent de artillerie terstond (indien de afdeeling voor dit vuur gereed stond) of binnen enkele minuten (indien de afdeeling voor een ander vuur gereed stond) het vuur. Tegelijkertijd wordt de waarnemingspost die het betrokken terrein kan inzien gewaarschuwd. C.q. wordt het vuur op grond der waarnemingen verbeterd; in ieder geval wordt met de waarnemingen rekening gehouden bij kort daarop volgende vuren in hetzelfde gebied.

Niet op het vuurplan voorkomende *vuren* worden *op verzoek* van den regimentscommandant afgegeven. Voorafgaande terreinstudie, aanvragen en meldingen van de lagere commandanten¹⁾ en gegevens van zijn eigen uitkijkdienst zullen hem de grondslagen voor het beoordeelen der situatie moeten verschaffen, opdat hij den vuursteun tijdig kan aanvragen.

Het zal hierbij steeds mogelijk zijn de juiste coördinaten te geven; de voorbereidingstijd heeft den lageren commandanten de gelegenheid verschaft geheel in de coulissen van het strijdtoneel thuis te raken, c.q. de noodige merkteekens te plaatsen.

Voor het beoordeelen van de artilleristische situatie (b.v. of de afdeeling terstond kan vuren of in verband met het aantal in de laatste kwartieren verschoten ladingen rust behoeft) staat hem de A.O.I. (artillerie-officier-inlichter) terzijde²⁾.

Het werk in de afdeeling tot aan de vuuropening behoeft niet meer dan 5 tot 10 minuten te duren.

Gunstig voor de samenwerking tusschen infanterie en artillerie is ook de **le phase van een aanval** op de hws. Wat de *voorbereide vuren*, waarvan ook hier de plaats door den infanteriecommandant wordt bepaald, betreft, is de regeling zelfs eenvoudiger dan in de verdediging, daar in den aanval inderdaad sprake is van het afwerken van een tevoren geheel vastgesteld en bestudeerd programma, in het bijzonder wanneer op tijdtafel wordt gevuurd.

Bij *vuurverlegging op verzoek of sein* van de infanterie hangt het slagen

¹⁾ Aanvragen B.C. (I.R. II pt. 176); pt. 190 noemt geen aanvragen van C.C. aan B.C.

²⁾ Eenige gegevens, voor den A.O.I. op dit gebied van belang worden in bijlage I besproken.

van den rechtstreekschen steun vooral af van een juiste regeling der verbindingen in de infanterie. Het verzoek gaat uit van den Regimentscommandant, c.q. Bataljonscommandant (Gev. Handl. 431) die echter thans niet als in de verdediging over een eigen geheel georganiseerden uitkijkdienst beschikt; hij zal dus in veel gevallen althans ten deele op meldingen van de officieren in voorste lijn moeten afgaan. Officieel zijn de compagniescommandanten ook tijdens het terreinwinnen telefonisch met hun hoogere chefs verbonden; in de practijk zal er wel eens iets aan ontbreken. Of het vuurwerksein, genoemd in pt. 431 steeds succes zal hebben mag worden betwijfeld; het lichtpistoolsein is overdag slechts 1 km zichtbaar. De afstand van den betrokken infanteriecommandant naar de artillerie zal meestal veel grooter zijn; er zullen dus tusschenposten noodig zijn waardoor de kans op missen van het sein toeneemt.

De artillerie kan bij goede vuurvoorbereiding, waarbij vooral een juist gebruik van het veelzijdige middel van den terreinmeetdienst van groot belang is, al deze vuren zeer nauwkeurig afgeven; bij gebruik van de tijdtafel kan deze op de seconde af worden gevolgd, bij vuurverlegging op verzoek der infanterie heeft de artillerist niet meer tijd noodig dan voor het afgeven van een voorbereid vuur in de verdediging.

Tot de voorbereiding behoort ook hier het organiseren der waarneming (de dagen die noodig zijn om munitie op te voeren zijn ook beschikbaar voor het bouwen van waarnemingsposten, welke het bepalen van schietgegevens, over de geheele diepte van het uit de oorspronkelijke opstellingen te bevuren gebied, mogelijk moeten maken). Evenals in de verdediging staat hier reeds van tevoren vast van welke waarnemingsposten de verschillende voorbereide vuren zijn waar te nemen; deze waarneming mag natuurlijk de vuuropening niet vertragen, maar dient om eventueel de ligging te verbeteren en wordt benut voor het afgeven van de volgende vuren ¹⁾).

Kort voorafgaande aan den aanval worden schietgegevens bepaald en zulks niet alleen op 's vijands voorste opstellingen, maar over de geheele diepte van het in de vorige alinea aangegeven gebied. Bij een langdurigen aanval zal met het bepalen van schietgegevens tijdens den aanval moeten worden voortgegaan (hooge springpunten, meetposten).

Meer moeilijkheden brengt het afgeven van *niet voorbereide vuren* met zich, in het bijzonder voor den infanteriecommandant. De verbindingen met zijn officieren in voorste lijn zijn veel minder zeker dan in de verdediging, zijn terreinstudie is veel minder volledig (kaart en foto i.p.v. het terrein zelf); het nemen van de tactische beslissing, dat op een bepaald punt artillerievuur noodig is, zal dus aanzienlijk meer tijd vorderen. Er komt nog bij, dat de Regimentscommandant niet nauwkeurig op de hoogte is van de plaats welke zijn voorste troepen hebben bereikt; zijn kennis daaromtrent kan niet onbelangrijk „achter” zijn. Het ontketenen van een buiten het programma staand artillerievuur brengt ernstig gevaar voor treffers in eigen terreinwinnende troepen mee.

Met het oog op dit gevaar mag de infanteriecommandant geen niet voorbereid vuur doen afgeven zonder dat zijn voorste troepen ervan op de hoogte zijn; wel mag hij natuurlijk de artillerie reeds opdracht geven zich gereed te houden om het op een nader bevel te doen aanvangen.

Gaat de wensch om steun van de voorste troepen uit, dan zal de comman-

¹⁾ Gegevens omtrent de ligging dezer vuren kunnen ook worden verkregen van de hierna te bespreken artilleriewaarnemers bij de commandanten der voorbataljons.

dant die dit verzoek doet ¹⁾ maatregelen moeten nemen dat zijn onderdeel niet voorwaarts gaat voor hij een, hetzij toestemmend, hetzij afwijzend, antwoord op zijn verzoek heeft gekregen; er mag geen onzekerheid bestaan. Is ieder van dit beginsel doordrongen dan kan de gevraagde steun sneller worden verleend dan anders het geval zou zijn. Immers het verzoek om vuursteun stelt den infanteriecommandant dan in staat het artillerievuur terstond te doen afgeven; de lange tijd die anders noodig zou zijn om de beslissing ter kennis van de voorste — niet telefonisch te bereiken troepen — te brengen wordt dan gespaard.

Het komt ons voor dat men bij deze vragen om artilleriesteun twee gevallen moet onderscheiden, en wel het geval dat de steun een defensief en dat waarin het een offensief doel heeft. Het eerste geval doet zich voor wanneer de voorste infanterie, hetzij door het stuiten op weerstand in een terrein waar men dien niet vermoedde, hetzij door een tegenstoot van den vijand, zelf aan ernstige verliezen bloot staat. Van primair belang is het dan dat de hulp met den meesten spoed gebracht wordt. Het tweede geval zal zich voordoen, indien de infanterie, die voor een krachtigen weerstand van den vijand is gekomen, beseft niet zonder artilleriesteun voorwaarts te kunnen gaan, doch zoolang zij ter plaatse blijft zelf geen groote verliezen lijdt. Dan is het niet zoozeer van belang of het artillerievuur 5 minuten eerder of later komt, maar dan is het de hoofdzaak dat het werk der infanterie en dat der artillerie goed gecoördineerd is; er moet dus een uur „u” voor een snel geïmproviseerde inleidende beschieting van klein formaat worden vastgesteld. Hierbij moet een zoodanige tijdsmarge worden gelaten dat de voorste troepen kunnen worden geordend en bij het losbreken van het artillerievuur geheel gereed staan om voorwaarts te gaan.

De vraag wordt wel gesteld of het den infanteriecommandant mogelijk is bij niet in het vuurplan vermelde vuren de juiste plaats op te geven. Naar onze meening moet deze vraag in het algemeen bevestigend worden beantwoord. Loopt de infanterie tegen een weerstand vast, dan zullen de commandanten der voorcompagnieën in de eerste plaats den steun van de zware wapenen van het bataljon verzoeken. Voor dat den B.C. blijkt dat deze het niet af kunnen en dat dus de artillerie zal moeten meespreken, verloopt een niet onbelangrijke tijd; in dezen tijd heeft de B.C., die zich met eigen oogen van de situatie zal hebben te overtuigen, gelegenheid de plaats van het doel, of althans van de terreinbedekkingen waarin de vijand zich ophoudt, vast te stellen of te doen vaststellen. Als hij zich tot den R.C. wendt kan hij deze gegevens in zijn verzoek opnemen. Alleen in uitzonderlijk moeilijk terrein (b.v. in de duinen) zal men op dit punt op onoverkomelijke bezwaren kunnen stuiten, althans indien de B.C. niet over een luchtfoto van dit terrein beschikt. Dan blijft alleen de laatste mogelijkheid over: de plaats waar het vuur moet komen met de hand in het terrein aan den artillerist aanwijzen. De artillerist die deze aanwijzing in ontvangst heeft te nemen, is de commandant van een der in pt. 187 van de „Aanwijzingen voor de handelingen der artillerie op het gevechtveld” genoemde waarnemingspatrouilles. In tegenstelling tot het in dit punt bepaalde, schijnt het ons minder doelmatig dat deze patrouilles zich

¹⁾ I.R. II B pt. 405 geeft aan dat de B.C. verzoeken om artilleriesteun (aan zijn R.C.) kan doen. Pt. 424 spreekt ook van verzoeken om vuursteun door den C.C. aan den B.C. te richten; vermoedelijk heeft men hier speciaal vuursteun door infanteriewapenen op het oog, hoewel zeer goed denkbaar is, dat de C.C. reeds van te voren kan constateeren dat deze wapenen niet voldoende zullen blijken en dat dus artilleriehulp noodig zal zijn.

van waarnemingspunt naar waarnemingspunt verplaatsen. Zij behooren zich n.o.m. in de nabijheid van den B.C. op te houden. Immers de B.C. is de hoogste infanterieofficier, die in ieder geval de plaats waar het gewenschte vuur moet komen te liggen met eigen oogen heeft aanschouwd, en haar dus in het terrein aan den artillerist aan kan wijzen. Het heeft geen zin dat de patrouille op eigen houtje naar waarnemingspunten en doelen speurt, om daarna de resultaten aan haar afdeulingscommandant te melden; van belang zijn alleen die doelen, waarop de infanterie vuur wenscht en daaromtrent kan de B.C. het best inlichtingen geven. Heeft de B.C. aan den R.C. artilleriesteun gevraagd en de plaats waar dit moet vallen in het terrein aan de waarnemingspatrouille gegeven, dan kan de commandant der patrouille — steeds het aangegeven punt in het oog houdende — trachten een (nog) beter waarnemingspunt te vinden ¹⁾. Daarna kan dan het moeizaam inschieten, c.q. het op de plaats brengen van een kort proefuitwerkingsvuur, aanvangen; het zal heel wat meer tijd en zorgen vergen dan een nabij de batterij geleid vuur.

Wellicht ten overvloede zij ten slotte opgemerkt, dat, evenals in de verdediging, de infanteriecommandant ook in den aanval steeds van de diensten van zijn A.O.I. gebruik maakt indien hij voorlichting op artilleristisch gebied noodig heeft.

In de *2e phase van den aanval* — na het bereiken van de lijn LKI — zal de artillerie voor rechtstreekschen steun van stelling veranderen. In het dan intredende stadium is de samenwerking zoowel voor de infanterie als voor de artillerie moeilijker; men komt in een gebied waarvan steeds minder bekend is en zulks niet alleen wat het terrein zelf betreft, maar ook wat 's vijands organen daarin aangaat. Indien het al mogelijk is geweest ook voor deze phase een vuurplan op te maken, dan nog zal de kans groot zijn dat men voor verrassingen komt te staan en verscheidene niet voorbereide vuren zal moeten afgeven. De opgave van de juiste plaats dezer vuren zal in het minder bekende terrein moeilijker zijn dan in de eerste phase. Maar speciaal voor de artillerie treden bezwaren op, daar soms de gelegenheid zal ontbreken volkomen „bij” te zijn met het bepalen van schietgegevens. Daarvoor toch is het noodig, dat men over het geheele gebied, waarin na de stellingverandering vuur der artillerie noodig kan zijn, terreinvoorwerpen heeft om deze schietgegevens op te bepalen, of althans over middelen beschikt om deze gegevens met hooge springpunten te verkrijgen. Minstens zijn dus eenige waarnemingspunten noodig, welke uitzicht in of althans kort boven het terrein van actie bieden; de plaats dezer punten moet nauwkeurig bepaald zijn. Nu kan men door voorafgaande luchtfotostudie ²⁾ wel een vrij goede orientatie omtrent de mogelijkheden t.a.v. waarnemingspunten en batterijstellingen te krijgen, maar tegenvallers zijn niet uitgesloten; men kan er dus geen vuurvoorbereiding in den vollen zin van het woord op baseeren.

Een handicap is voorts, dat men veel zuiniger met de munitie zal moeten zijn dan in de beide vorige gevallen; men zal het in beginsel moeten stellen met den voorraad die men in de eigen voertuigen der afdeeling kan bergen. Het onder vuur nemen van uitgestrekte terreingedeelten zal men zooveel

¹⁾ Eenige gegevens omtrent waarnemingspatrouilles zijn vermeld in bijlage I.

²⁾ Uit luchtfoto's kan men een, zij het globale, schatting van de hoogte van terreinvoorwerpen verkrijgen en wel door gebruik te maken van schaduw lengten of door bestudeering in den stereoscoop.

mogelijk moeten zien te voorkomen. Hiertegenover kan weer staan dat de organen van de verdediging in de nu aangevallen zône vermoedelijk dunner gezaaid en dat de er in voorkomende steunpunten minder volledig afgewerkt zullen zijn.

Loopt het inderdaad tegen dan zal men misschien zelfs genoodzaakt zijn voor de meeste vuren te grijpen naar het hiervoor aangegeven, voor de eerste phase als uitzondering genoemde, middel van aanwijzing van de plaats waar het vuur moet komen door den B.C. aan den artillerieswaarnemer. Het dan aan het onvermijdelijke inschieten — cq. verbeteren van de ligging van een proefuitwerkingsvuur — verbonden tijdverlies zal het verloop van het gevecht zeer vertragen.

Veel gunstiger zou de artillerie, en dus indirect de te steunen infanterie, er voor staan indien de afdeeling beschikte over verplaatsbare *waarnemingsladders* van genoegzame hoogte. Dergelijke ladders bestaan reeds; wij zagen een op een zware auto geplaatsten uitschuifbaren post met een waarnemingshoogte van 24 m. Juist voor Nederlandsche artillerie, die principieel moet rekenen op optreden in bedekte terreinen, is geen waardevoller hulpmiddel denkbaar dan een dergelijke waarnemingspost. Moge hij spoedig worden ingevoerd.

De rechtstreeksche steun tijdens **naderingsmarsch** en bij de **inleidende gevechten** zal technisch te vergelijken zijn bij dien welke tijdens de 2e phase van een voorbereiden aanval zal worden gegeven; ook hier zijn de voorwaarden voor de samenwerking aanmerkelijk ongunstiger dan bij de verdediging of gedurende de eerste phase van den aanval.

Men bedenke voorts, dat bij den naderingsmarsch veelal de B.C. de infanteriecommandant is die rechtstreeks artillerie ter beschikking heeft. Terwijl bij den aanval op de hws en trouwens ook bij de inleidende gevechten de B.C. steun aanvraagt van den R.C. en deze op zijn beurt de hulp van den Afd. C der artillerie inroept, zal de steunaanvraag bij den naderingsmarsch wel behooren uit te gaan van den commandant der voorcompagnie ¹⁾, terwijl de B.C. degene is, die beslist of de vraag naar de artillerie doorgaat.

Bij de **vervolgning** kent men in het algemeen niet het *tactische* begrip rechtstreekschen steun; meestal zullen de onderdeelen der artillerie onder de bevelen van de commandanten der infanterie-eenheden worden gesteld. Deze commandanten kunnen daardoor invloed uitoefenen op de plaats waar de artillerie komt, hetgeen de samenwerking ten goede komt. Overigens zal de *techniek* van den vuursteun niet zoo heel veel verschillen van die, welke in de tweede phase van een voorbereiden aanval zal worden toegepast. Is de vijand zeer gedemoraliseerd, dan is het denkbaar dat bij de voorbataljons ingedeelde batterijen (Gev. Handl. pt. 529) in de voorste lijn der infanterie in stelling komen en van korten afstand hun vuur op den wijkenden vijand openen; de samenwerking kan hier zeer nauw en zeer doeltreffend zijn.

Reeds in den aanvang van deze verhandeling vestigden wij er de aandacht op, dat het woord rechtstreeksche steun, hetwelk een plaatselijke nabijheid en een onmiddellijk beschikbaar zijn suggereert, voor de troepen in voorste lijn teleurstellingen kan brengen. Men kan zich indenken dat de commandanten

¹⁾ I.R. II B pt. 418 spreekt niet uitdrukkelijk van het vragen van *artilleriesteun*.

der voorcompagnieën enkele stukken geschut in de hand prefereeren boven 12 stukken vrij ver achter den rug; met die enkele stukken zouden zij bij het ondervinden van sterken weerstand terstond iets voor hun onderdeel kunnen bereiken.

Afgezien van de technische bezwaren — moeilijke verplaatsbaarheid, groote zichtbaarheid en dus kwetsbaarheid — zou een dergelijke versnippering der artillerie de technische eigenschappen van dit wapen volkomen miskennen. De groote waarde van de artillerie is juist dat zij op ieder gewild tijdstip haar sterk geconcentreerde kracht kan doen gevoelen op elk willekeurig punt van het uitgestrekte gebied dat binnen haar dracht valt.

Het gaat er niet om dat iedere voorcompagnie doorlopend — dus ook op een tijdstip dat niet zij maar haar buurvrouw er behoefte aan heeft — over een fractie der aan het regiment toegewezen artillerie beschikt; het gaat er om dat telkens dié compagnie, die het op dát oogenblik noodig heeft, den vollen steun van de geheele afdeeling krijgt. De techniek der samenwerking — betrouwbare verbindingsmiddelen, juist gekozen methodes, goed gestelde beichten en bevelen — moet zoodanig zijn, dat dit beginsel in de practijk verwezenlijkt wordt; dan zijn de troepen in voorste lijn aanzienlijk meer gebaat dan wanneer zij ieder hun eigen partijtje artillerie zouden krijgen.

Om de vuurbeweeglijkheid ten volle te benutten moet men de artillerie een zoodanige opstellingsplaats geven, dat haar technische kwaliteiten (vuursector en dracht) volledig tot haar recht komen; de bevoegdheid om over haar te beschikken behoort logischerwijze dan te liggen in handen van den commandant, die het bevel voert over een vak van een overeenkomstige breedte, als die waarin het betrokken artillerieonderdeel kan ageeren, niet bij een lageren functionaris.

Uiteraard geldt dit beginsel niet alleen voor de artillerie, maar evenzeer voor de zwaardere infanteriewapens. Hoe lichter het wapen en hoe kleiner de dracht, hoe lager het onderdeel waarbij men het wapen kan indeelen; zoo hoort de lichte granaatwerper bij de voorcompagnie, de middelbare granaatwerper of mortier bij het bataljon. Wij zullen op deze plaats niet verder op dit onderwerp ingaan; de Overste VAN HILTEN heeft het vraagstuk met krachtige en heldere argumentatie in zijn studie over „*De Infanterieaanval*” ¹⁾ behandeld.

BIJLAGE I.

Eenige aantekeningen omtrent de taak van den A.O.I. en van den artilleriewaarnemer.

Voorschriften omtrent het optreden van artillerie-officieren en -onderofficieren inlichter en omtrent dat van artilleriewaarnemingspatrouilles geven Handelingen artillerie gevechtsveld pt. 177 tm 192, benevens I.R. II A pt. 44. Voorts bevat de *Gev. Handl. II* pt. 365 en 379, eenige gegevens. Opmerking verdient het dat de *Gev. Handl.* in de verdediging niet over artillerie inlichtingsgroepen spreekt; uit de hierboven vermelde punten der Handelingen artillerie gevechtsveld blijkt overigens dat men hun gebruik niet tot den aanval beperkt.

Wij zullen hier de bepalingen van bovengenoemde voorschriften niet her-

¹⁾ „*De Infanterieaanval*, meer in het bijzonder over de laatste 300 m”; voordracht voor de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap (24-2-39).

halen, doch ons vergenoegen met het naar voren brengen van eenige punten, welke daarin juist niet behandeld zijn of omtrent welke onze opvatting van de gangbare afwijkt.

Wat dit laatste betreft deden wij reeds uitkomen dat de vooruitgeschoven waarnemingspatrouilles zich niet los van de B. Cn. der infanterie behooren te bewegen. Hun taak is het mogelijk te maken dat de terreingedeelten waar de infanterie vuur verlangt, inderdaad bevuurd worden; zulks in het bijzonder in die gevallen waarin dit ondoenlijk is voor de zich in of nabij de artillerie-opstellingen ophoudende vuurleiders. In dezen gedachtengang heeft het weinig zin een scherp onderscheid te maken tusschen de artillerie inlichtingsgroep bij den B.C. en de in het bataljonsvak optredende artillerie waarnemingspatrouilles. Men zal goed doen er één groep van te maken en het accent moeten leggen op de werkzaamheid als artilleriewaarnemer. De commandant ervan zal zich in de nabijheid van den B.C. moeten ophouden en zorg dragen per kortegolf radioapparaat doorlopend in verbinding met zijn afdeelingcommandant te blijven. Daarnaast zal hij de meeste aandacht aan de plaatsbepaling en de orientatie in het terrein moeten wijden; zoo mogelijk moet hij daartoe van een luchtfoto voorzien zijn. Doen de van de voorcompagnieën binnenkomende meldingen verwachten dat artilleriesteun noodig kan zijn, dan in het bijzonder wijkt hij niet van de zijde van den B.C. Hij vergezelt hem bij de verkenning, die de B.C. aan zijn verzoek om vuursteun aan den regimentscommandant der infanterie doet voorafgaan en laat zich — zonder storend op te treden — het terreindeel waar de B.C. het vuur wenscht met de hand aanwijzen; bij het formuleeren van het verzoek om vuursteun door den B.C. vestigt hij zoo noodig de aandacht op de noodzaak van juiste plaatsopgave. Hij licht zijn Afd. C. radiotelefonisch in omtrent het verzoek om vuursteun dat de B.C. tot den R.C. heeft gericht, zoodat de Afd. C. reeds de noodige voorbereidingen kan treffen en doen treffen voor het geval de R.C. inderdaad op het verzoek van den B.C. ingaat; hij geeft voorts den Afd. C. op op welke wijze hij als waarnemer bij dit vuur op kan treden.

Voor den A.O.I. bij den R.C. der infanterie treedt vuurwaarneming op den achtergrond. De A.O.I. dáár heeft in het bijzonder tot taak te zorgen dat de verzoeken om vuursteun zoodanig geformuleerd worden dat de afdeeling er behoorlijk op werken kan; hij moet voorts den R.C. omtrent de artilleristische consequenties der verzoeken inlichten.

Goed werken kan de artillerie op het verzoek indien de plaats van het terrein waarop vuur gebracht moet worden, hetzij met behulp van coördinaten, hetzij door aanhechting aan vaste punten, voor den Afd. C. volkomen bepaald is en indien ook de verlangde uitwerking, de plaats der eigen voorste troepen en datgene wat deze troepen na het ontvangen van den vuursteun gaan doen, niet onvermeld blijven.

Om juiste voorlichting omtrent de artilleristische consequenties van een verzoek om vuursteun te kunnen geven, heeft de A.O.I. eenige getallen vast in zijn hoofd. Voor 7 veld zijn dit b.v. de volgende:

- de normale munitieuitrusting der c.q. in de stelling aanwezige caisson-achterwagens van de gevechtsbatterij bedraagt rond 750 schoten per afdeeling;
- idem van de voorwagens der gevechtsbatterij rond 1000;
- idem van de voertuigen der vereenigde gevechtstrein rond 1250;
- per vuurmond kan men 6 à 8 schoten per minuut afgeven, dus 70 tot 100 per afdeeling;

- het voor korten tijd neutraliseeren van behoorlijke weerstanden vordert 50 schoten per ha (3 minuten à 16 schoten);
 - de afdeeling kan 4 à 6 ha gelijktijdig neutraliseeren (het neutraliseeren van weerstanden moet met één slag gebeuren en mag daarom in beginsel niet meer dan 3 minuten duren!);
 - voor afsluitingsvuur zijn per 100 m per minuut ongeveer 15 schoten noodig op afstanden beneden 4000 m, op omstreeks 5000 m ongeveer 20 schoten;
 - de afdeeling kan dus een afsluitingsvuur geven over 400 à 600 m breedte
- Deze vaste getallen zijn natuurlijk niet voldoende; zij moeten worden aangevuld met gegevens, die de A.O.I. door voortdurend vragen om inlichtingen van de artillerie verkrijgt; deze gegevens betreffen de nauwkeurigheid waarmee zij coördinaatvuur kan afgeven, de munitiebeweging en de rustpauzen, die de afdeeling noodig heeft om het materieel te sparen.

Wij zullen een enkel voorbeeld ter verduidelijking toevoegen.

Een afdeeling van 7 veld, ingedeeld voor rechtstreekschen steun van den aanval van een voorregiment, is na het bereiken van de lijn LK 1 van stelling veranderd en heeft eenige vuren afgegeven; laatste vuur 10 minuten geleden.

De munitie-situatie is als volgt: in de stelling 600 schoten, bij de voorwagens (500 m achterwaarts) 500 schoten, bij de vereenigde gevechtstrein (1000 m achter de stelling) 1250 schoten.

De schietgegevens in de zône 3000—5000 maken verdieping met 2×30 , verbreding met 2×25 m noodig.

Er komt bij den R.C. een verzoek om vuursteun in van den C. van het rechter voorbataljon; breedte te bevuren terrein 200 m, diepte 150 m.

De A.O.I. geeft nu aan: dit terrein is door de artillerie in één slag te neutraliseeren met de normale vuurdichtheid (breedte $200 + 2 \times 25 = 250$ m, diepte $150 + 2 \times 30 = 210$ m; oppervlakte ruim 5 ha); het vuur kost ruim 250 schoten, dat is de helft van wat thans in de stelling aanwezig is of $\frac{1}{7}$ van wat de afdeeling in totaal bij zich heeft; het vuur kan zoo spoedig mogelijk aanvangen en zal ongeveer 3 minuten moeten duren.

De R.C. der infanterie is hiermede kort en zakelijk ingelicht.

ENGELSCH PANTSERAFWEERGESCHUT.

